

درنگی با خانم دکتر اکرم امانی، دانشمند، مخترع و نویسنده کتاب مبارزه با دیو اعتیاد

ما همه گم شده ایم

جستاری تأملی بر تقاضای و برانگر اعتیاد در جامعه

| فاطمه رحمدل |

تصور عوام این است که خلاقان و دانشمندان متعلق به سرزمین موبورها و چشم آبی‌ها هستند، و ایران ما، دانشمندی ندارد و همه اسیر سساز و کار و روزگاری هستند که می‌بینیم، اما واقعیت این نیست، اگر به حقیقت دنبال این باشیم که قدری از دانشمندان خود را بشناسیم باید که دستی بالا بزنیم و قدری از این تکبر ویژه ایرانی کنار بکشیم و با فروتنی مسیر شناخت دانش و دانشمندان ایرانی را طی کنیم.
دکتر اکرم امانی پرورش یافته در مهد غیرت خیز بختیاری است. بی شک تاریخ بختیاری به وجود چنین بانویی افتخار می‌کند.

متناسفانه تلاش ما برای گرفتن یک گفت‌وگو متناسبت با انتشار کتاب بی‌ظنیر ایشان در شناخت دیو اعتیاد به نتیجه نرسید. فرزندان این بانوی ایرانی که هر کدام خود از نخبگان ایران امروز هستند ما را کمک کردند تا به مجموعه‌ای از گفت‌وگوهای انجام شده با ایشان دست پیدا کنیم. لاله میراسکندری در یک گفت‌وگوی کوتاه با دکتر امانی صحت کرده‌اند. گفت‌وگویی دیگر نیز توسط تلویزیون انجام شده. یک گفت‌وگو نیز توسط سایت دانشجویان سلامت‌های خیری انجام شده است. این دانشمند ایرانی گوشه‌نشینی و کار خود کردن را بر هیاهو ترجیح می‌دهد، آن چه که در زیر تقدیم شما می‌شود برگزیده‌ای از مجموعه گفتارها و نوشتارهای پیرامون شخصیت دکتر اکرم امانی است که سبب ساز و افتخار آفرین برای تمام ایرانیان و جهانیان است.

- در خانواده‌ای بختیاری، در دامنه کوه‌های نجیب و زیبای بختیاری، در دامن پر مهر خانواده‌ای خوشنام و وطن دوست قدم به عرصه وجود گذاشت.
- در جوانی برای تحصیل راهی خارج از کشور شد. تحصیلاتش را در کشورهای انگلستان، اسپانیا، سوئد، هند و البته دانشگاه علوم پزشکی ایران گذراند.
- تخصص بیهوشی و فوق تخصص در علوم دارویی

مربوط به بیهوشی و دارد.

سال‌هایی از زندگی‌با برکتش را در سرزمین رازها و اعجازها یعنی هند گذراند است.

- دکتر اکرم امانی چندین طرح و تحقیق کاربردی در حوزه‌های علوم پزشکی و شیمی دارویی را به انجام رسانده و از موسسات و مراکز آموزش عالی جهان جوایز و تشویقنامه‌هایی دریافت داشته است.
- در کنار این است که هیچ کدام از مسئولیت‌ها و وظایف انسانی خود را فدای دیگری نمی‌کند. هر چیز جای خویش نیکوست: نظم، ادب، اخلاق انسانی و حریم‌شناسی حرمت انسانی از ویژگی‌های نادر و نایاب این بانوی اندیشمند است.
- مانند تمام مادران واقعی، لحظه لحظه مادر بودن را تجربه کرده، برای فرزندانش بیدار خوابی متحمل شده و زجر کشیده است.
- در زمان جنگ، پایه‌های مردان جنگ، در دفاع از وطن، روحیه بختیاری‌اش را در تجربیهای مادرانه به یادگار گذاشته و در مناطق جنگی (شادگان، اهواز و بیمارستان افشار زرفول) نیز خدمت کرده است.
- بی توجهی، نامردی و نامردی‌های بسیاری را دیده‌ اما، بر خلاف آن چه که می‌پندارند، دل به نازکدلی

درنگ شهروند | اعتیاد چیست؟ خط تولید و رشد مصرف آن تابع چه عواملی است؟ آیا در جهان امروز اعتیاد یک سلاح سرد برای نابودی نیروی کار و نسل جوان به حساب می‌آید؟ آیا اعتیاد مداست؟ یا کسالی که به اعتیاد روی می‌آورد جانی لیریز از غم و تمنای مهربانی و مهروری دیگران نسبت به خود دارند؟ آیا اعتیاد بیماری است؟ اعتیاد مسیری لغزان و گول‌زننده دارد. مسافران این مسیر به بوی معناد شدن گام همراهی را بر نمی‌دارند، گول نمی‌خورند اما از اعتماد به نفس بیش از حد خود در مقابل این غول خاموش حظ وافر می‌برند. در حقیقت اعتماد به نفس بیش از حد و اندازه به خود، عدم کارکرد وجدان اجتماعی در مقوله‌های اخلاق عمومی و بسیاری ضعف‌های دیگر، ورود به حلقه اعتیاد را تسهیل می‌کنند. اعتیاد را به جاده‌ای در برهوت و بیابان بی آب و علف تشبیه کرده‌اند، که هر م سرباق پیش‌رو را در پایی موج و زیبا جلوه می‌دهد. اعتیاد در فرهنگ و ادبیات قدیم ما به دیو سیاه تشبیه شده است. دیوی که تاریکی می‌آفریند و ریشه تاریکی‌ها را تا اعماق جان شهروندان یک جامعه می‌گستراند.

امروزه اعتیاد شکل و شمایل متنوعی پیدا کرده است. فراگیر ترین نوع اعتیاد که در طبقات مختلف اجتماعی و تمام گروه‌های سنی به‌عنوان عضوی از خانواده جاخوش کرده، رسانه‌هایی انفرادی و تک نفره است: موبایل، رایانه... و

خانم دکتر اکرم امانی از دانشمندان و مخترعان ایران معاصر است که‌بی‌هیاهو گوشه‌ای نشسته و کار می‌کند. بسیاری از اختراعات این شیرزن بختیاری تحسین جهانیان را برانگیخته است اما در مسیر پر خار و خطر زیستن در روزگار فتنه‌های رنگارنگ عبت بویی و حسادت خوبی، اسیر ماندن و هم‌قفسی با موجوداتی که از مجموعه حواس انسانی تنها به پروردن و پرور ساختن خوهای غریزی بسنده می‌کنند ریاضتی روح سوز و طاقیت شکن دارد. چندی است اما اکرم امانی با قبول تمام این خم و چم‌های زندگی در وطن، کتبی درباره اعتیاد نوشته که نشان از حساسیت او بر شیادی‌های دیو تاریکی است. هر چند که افتخارات این دانشمند ایرانی در گنجینه خاموش افتخارات ملی به یادگار می‌ماند اما کاش وای کاش، جامعه ما به فرهنگی برسد که با فرزانتگان خود آن کند که شایسته است به امید روزهایی روشن برای دانشمند هموطنمان، در رنگ شناخت دیو تاریکی اعتیاد را مرور می‌کنیم، با ما باشید:

نسریده و آینده نگری‌اش سبب شده تا دل در گرو مهر وطن داشته باشد و خدمت به میهن عزیزمان را بر همه چیز ترجیح داده است.

- او حاصل زندگی در ستیز رنج‌ها، بیم‌ها و امیدها را

یک چیز بیشتر نمی‌نامد: امید به خدا.

در زندگی آدم زخم‌هایی هست که ...

در زندگی زخم‌ها و دردهایی هست که مثل خوره

روح آدم را می‌خورد و... این ورودی یک داستان ایرانی است به نام بوف کور. اما همه این واقعیت‌ها این نیست، واقعیت مانند کوه بیخ، جایی و جایگاهی دیگر نیز دارد. مثل این‌جا... معلوم نیست دانشمندان اختراعات چه دامنه‌ای دارند؟ معلوم نیست که مبتکران و مخترعان در زمینه علوم انسانی چگونه می‌توانند بهترین دستاوردهای خود را در اختیار دیگران بگذارند اما آن چه مسلم

است این که در حوزه علوم انسانی، اتفاقاتی می‌تواند بیفتد که هر کدامش می‌تواند یک حادثه باشد. مانند این حادثه: ساختن مواد اولیه دارویی مناسب نظیر بوپرنورفین، متادون و ... برای کنترل اعتیاد و پیشگیری از بیماری‌های مسری نظیر ایدز و هپاتیت که معتادان یک جامعه بیشتر در معرض آسیب هستند. بوپرنورفین که ما چند سال است روی آن کار می‌کنیم کاربردهای متنوعی دارد: برای تسکین دردهای مزمن نظیر میگرن، عمل جراحی منوروماژور اطفال، دردهای سرطانی، ایدز و از همه مهم‌تر در درمان و کنترل معتادان.

• دکتر اکرم امانی معتقد است که ایران دانشمندان بسیاری دارد که می‌توانند در استقلال کشور مفید باشند. اما در حوزه علم انسانی، اتفاقاتی می‌تواند بیفتد که هر کدامش می‌تواند یک حادثه باشد. مانند این حادثه: ساختن مواد اولیه دارویی مناسب نظیر بوپرنورفین، متادون و ... برای کنترل اعتیاد و پیشگیری از بیماری‌های مسری نظیر ایدز و هپاتیت که معتادان یک جامعه بیشتر در معرض آسیب هستند. بوپرنورفین که ما چند سال است روی آن کار می‌کنیم کاربردهای متنوعی دارد: برای تسکین دردهای مزمن نظیر میگرن، عمل جراحی منوروماژور اطفال، دردهای سرطانی، ایدز و از همه مهم‌تر در درمان و کنترل معتادان.

• دکتر اکرم امانی معتقد است که ایران دانشمندان بسیاری دارد که می‌توانند در استقلال کشور مفید

کتاب

خیلی روی من تأثیر گذاشت. شاید باور نکنید، آنها در نهایت سادگی زندگی می‌کردند. یک روز من، همسر م و فرزندانم میهمان پر فسوری صاحب‌نام بودیم. دیدیم آنها از ما پذیرایی می‌کنند اما خودشان ما همین ۴ فنجان را داریم! بعد از شما برای خودمان سرو می‌کنیم؟ می‌گفتند پول کشورمان را چرا برای چیزهای اضافه باید خرج کنیم؟!

• آنها چون ۲۰۰ سال طعم استعمار تلخ انگلیس را چشیده‌اند دل اقر استقلال شان را می‌دانند. وقتی گاندی پیام استقلال را داد همه با همدلی به آن پیام عمل کردند و شروع کردند به نخریسی با دست لباس ساری را ساختند که از آن زمان به‌عنوان لباس استقلال استفاده می‌شود. به همین سادگی و البته با پشتکار و قدرت اراده خودشان را از وابستگی به انگلیس نجات دادند.

• متناسفانه ما فقط حرف می‌زنیم. تا زمانی که ما به دنبال مادیات هستیم غیر ممکن است که به کمال و استقلال برسیم.

• دو موضوعی که به نظر من همه رشته‌ها باید با دقت به آن دل بسپارند و دنبالش کنند، مدیریت و ادبیات است.

• ادبیات زیر بنا و هسته مرکزی فرهنگ ما است. ما باید بتوانیم از شعر فارسی و نکته‌سنجی‌های دقیق و زیبای شاعران فارسی زبان بهره‌مندی ببریم. برای من که کار و حرفه اصلی‌ام پژوهش و تحقیقات است هیچ چیز جز غذاهای معنوی روح نمی‌تواند قدرت بخش باشد. این غذاها را ادبیات به‌من می‌دهد.

• پدرم همیشه می‌گفت بعد از تمام شدن درس و تحصیلات‌تان به کشور برگردید و به مردم هموطن خود‌تان خدمت کنید. می‌گفت ما به این مردم مدیونیم و باید به این مردم خدمت کنیم.

• نام وی در کتاب بانک اطلاعات محققان و متخصصان کشور به‌عنوان یک محقق سازنده داروی بوپرنورفین به ثبت رسیده است. وی موفق شده است نشان طلای نوستین جشنواره مردمی نجات را به‌عنوان بهترین طرح ترک اعتیاد خود به دست آورد.

• ایشان گواهینامه ثبت اختراع خود را برای سنتز داروی بوپرنورفین به ملت و کشور عزیزمان ایران تقدیم کرده است.

• دکتر اکرم امانی بر این عقیده است که اگر همه ما به جای غیبت از یکدیگر، چشم و هم‌چشمی کمی به فکر مملکت خود بودیم، وضعمان خیلی خوب می‌شد. زن‌های آلمانی پس از جنگ جهانی دوم، آمده و به رئیس جمهوریشان گفتند: «بیا و سرزمین ما را بساز» کدام یک از ما چنین کاری می‌کنیم؟

• ما وقتی می‌خواهیم جنس بخريم اول می‌برسیم: «ایرانی است پارچي؟ اگر چارچي نیست نمی‌خریم! این چیزهاست که مرا نگران می‌کند.»
• در ۱۶ سالگی کتاب شعری منتشر کردم به نام «شقایق وحشی»، خود هم در تعجبم در آن سال‌ها که به هیچ وجه فکر نمی‌کردم روزی سرنوشت علمی من با این گیاه عجیب شود همیشه رویای نویسندگی و شاعری در ذهنم بود.
• کاری که من انجام دادم وظیفه هر مرد و زن محقق ایرانی است.
• مشکل ما ایرانی‌ها این است که فرهنگ و توانایی‌های غنی ایرانی را فراموش کرده‌ایم. همه گم شده‌ایم و باید خودمان را پیدا کنیم.

ابلیس اعتیاد در حاشیه خیابان‌ها، کوچه‌ها و اتوبان‌های شهرها خمیازه می‌کشد و زندگی آینده نوجوانان و جوانان ما را به دره تباهی می‌خواند. دل سوزاندن برای آینده کشورمان چیزی نیست که نیازمند دستورالعمل، بخشنامه و اساسنامه باشد. تنها کمی غیرت و اخلاق و فهم عمومی لازم است تا آدم با چشم‌های خود ببیند که چگونه ویرانی یک نسل و نسل‌هایی از یک سرزمین رقم می‌خورد. اعتیاد در ایران بیداد می‌کند. می‌توانید چشم بر این واقعیت ویرانگر بیندید اما بهتر است به جای پاک کردن صورت‌مساله به پاسخی مناسب‌ودرخور برسیم.

مادران، پدران، خواهران و برادران، خانواده خود را دریابید. یادتان باشد، هیچکس برای ابلیس اعتیاد فرش قرمز پهن نمی‌کند؛ این هیولا به راحتی آب خوردن در هر خانه‌ای را می‌زند! ندکی ترس بد نیست ... باید از این دیو ترسید... رهایی از دیوسیاه اعتیاد یک مسیر بیشتر ندارد. این مسیر را از این دانشمند ایرانی یاد بگیرید و به دیگران بیاموزید. می‌آزرد که یک عمر در روشنایی زندگی کنید. برای خرید این کتاب نیاز نیست فرش زیر پاتان را بغروشید یا حساب‌های بانکی‌تان را خالی کنید. می‌توانید به اندازه خرید یک بسته آدامس وارداتی خوشبو شده با رایحه‌های مصنوعی یا بوهای سرگردان در کوچه‌ها و خیابان‌ها، این کتاب را بخرید. این کتاب از بهترین کتاب‌های نوشته شده با موضوع شکست دادن دیو اعتیاد است.

نگاهی به کتاب دیوسیاه اعتیاد

یکی از قربانیان اعتیاد قهرمان اصلی این کتاب است. او خودش به روشنی توضیح می‌دهد که چگونه در تله دیو اعتیاد گرفتار شده و چگونه غبت به فرار از دام این ابلیس تاریکی را برگزیده است.

امروز نوجوانان و جوانان ما بیشترین قربانیان این دیو تاریکی را تشکیل می‌دهند. اعتیاد آن قدر عادی و پیش پا افتاده شده که به‌عنوان یکی از اعضای خانواده‌ها می‌شناسندش، تاسف‌آور است. البته که کسی را برای معتاد شدن به خانه‌های اعتیاد دعوت نمی‌کنند. گریز از مهلکه‌هایی که اعتیاد بر سر راه جوانان یک کشور و فرهنگ می‌گذارد نیاز به عزم همگانی دارد. بسی این نیاز و ضرورت فهمی، هیچ کسی، هیچ فرهنگی نمی‌تواند از دام اعتیاد جان سالم به‌در ببرد. اگر برای خودتان، اگر برای فرزندان‌تان، اگر برای آینده سرزمین مادری‌تان، اگر برای جایگاهی ارزش‌مند به نام خانواده همچنان احترام و ارزش قابل‌هستید، روی مسأله اعتیاد و تسهیل ایتلان در جامعه ایران امروز حساس باشید و اطلاع‌سانی کنید. بی‌شک این کتاب می‌تواند انقلابی روشن در نوجوانان و جوانان و خانواده‌هایی که زخمی دیو اعتیاد هستند، ایجاد کند. این یک کتاب است که باید در هر خانه ایرانی یک نسخه‌اش روی طاقدیسه و پیشخوان مطالعه باشد. می‌رسید چرا؟ چون خطر اعتیاد و گسترش آن در میان نسل‌های نوجوان و جوان ایران امروز نگران‌کننده است.

قفسه

کتاب‌هایی برای مبارزه با اعتیاد

| رضا گرشاسی |

سبب اعتیاد می‌شود. مطالعه و استفاده از راهکار‌های این کتاب جزو پیشنهادهای است که به استاتان و دانشجویان دوره مددکاری اعتیاد، مددکاری، روانشناسی، جامعه‌شناسی، پزشکی و روانپزشکی می‌شود.

ترس

این کتاب درباره ترس‌های مثبت و منفی است. ترس‌های مثبت است که ما با رعایت آنها زندگی خودمان را محافظت می‌کنیم و حرد و مرزمان را می‌شناسیم تا به حریم دیگران تجاوز نکنیم و ترس‌های منفی به ترس‌هایی می‌گویند که در واقع اتفاق نیفتاده‌اند و ما بدون دلیل و در اثر داشتن بیماری از آنها می‌ترسیم ما آن ترس‌ها را ملکه ذهن خودمان می‌کنیم و به واسطه آن لذت زندگی را از دست می‌دهیم؛ مثل ترس از آینده یا حتی مرگ.

یادداشت‌های غار

یکی از معتادان آمریکایی کتایی نوشته است به نام یادداشت‌های غار که در آن، به کمک پیامک‌هایی کوتاه، دوستان معتادش را به پاک‌ی زندگی پاک دعوت می‌کنند. امیدواریم کسانی که در دام این بالی تاریکی نیفتند. مرور این کتاب شاید بد نباشد. به دیدنش می‌آرزد.

پیشگیری از لغزش

در بین معتادان در حال بهبودی افرادی هستند که پس از ترک موادمخدر و حتی تجربه بهبودی در گروه‌های یوداری ۱۲ قدمی، مرتباً در دام لغزش می‌افتند و بیماری اعتیاد دوباره در آنها ادامه می‌یابد. این افراد نه تنها از بیماری اعتیاد رنج می‌برند بلکه از مشکل دیگری که در اثر تداوم و فعالیت بیماری اعتیادشان در آنان به وجود آمده است، در عیانند. ترجمه این کتاب به‌عنوان یکی از ابزارهای پیشگیری از لغزش می‌تواند به معتادان مبتلا به لغزش مزمن، کمک‌کند و آنهایی هم که تا به حال لغزش نکرده‌اند، با استفاده از برنامه‌های کمک‌ی و راهکارهای ارائه شده در این کتاب، می‌توانند احتمال «لغزش» را در زندگی خود کاهش دهند.

امروز را دریاب

پیام امروز برگزیده‌ای است از کتاب‌های «تولد دوباره» و «علش برای آزادی» که به صورت رهنمودهای روزانه در ۳۶۵ روز سال برای معتادان در حال بهبودی و به منظور ترمیم دیدگاه‌ها، گفتار و رفتار معتادان تدوین شده‌است.

بازهم ببیندیش

بازهم ببیندیش کتایی است شامل پیام‌هایی جذاب، که توسط دکتر رابرت آنتونی نوشته شده و فروهر توشیقی آن را به زبان فارسی برگزیده است.
مدیریت‌انکار
برخی از متخصصان حوزه اعتیادشناسی معتقدند که اخلاق و ضعف‌های اخلاقی و ضعف منش و شخصیت عمومی سبب گرایش به اعتیاد می‌شود. یکی از این افراد ترنس گورسکی است. در این کتاب درباره مدیریت انکار سخن می‌گوید. مهم‌ترین چیزی که

فراخوان دکتر اکرم امانی

غم این خفته چند...

است در ۵ آبان‌ماه ۱۳۹۳ در آزمایشگاه شیمی دارویی برگزار می‌شود. حضور در این سمینار نیازمند ثبت‌نام است. متخصصان و دانشجویان در انستیتو پاستور، سمیناری برگزار کنند که موضوع آن عوامل بیولوژیک اعتیاد است. این سمینار می‌تواند با مراجعه به سایت دکتر اکرم امانی با نشانی www.akram-amani.com شماره تلفن ۶۶۹۹۲۹۹۶ تماس حاصل فرمایند.

پیام امروز